

Obsah

Předmluva	15
Úvod	19
1. Základní pojmy a principy	21
1.1 Vymezení pojmu správa	21
1.1.1 Užší vymezení pojmu	21
1.1.2 Širší pojetí pojmu	22
1.2 Funkce správy	23
1.3 Druhy správy	25
1.3.1 Veřejná správa	25
1.3.2 Soukromá správa	37
1.4 Specifika sociální správy	38
1.4.1 Sociální právo	39
1.4.2 Sociální cíle	39
2. Historický vývoj sociální správy	41
2.1 Předmoderní a raně moderní sociální správa	41
2.1.1 Sociální péče / sociální pomoc	42
2.1.2 Sociální policie	43
2.1.3 Sociální zaopatření	44
2.1.4 Sociální pojištění	45
2.2 Moderní sociální správa (po roce 1918)	46
2.2.1 Konzervativní model	46
2.2.2 Státně-paternalistický model	47
2.2.3 Transformační model	49
3. Pojetí sociální správy	51
3.1 Způsoby definování sociální správy	51
3.1.1 Sociální správa a sociální management	52
3.2 Věcný a osobní rozsah sociální správy	53
3.3 Pozitivistické a normativní pojetí sociální správy	55
3.4 Modely sociální správy	56
3.4.1 Liberální model	56
3.4.2 Konzervativní model	57

3.4.3	Sociálně demokratický model	58
3.4.4	Komunistický (totalitní) model	59
4.	Mezinárodní vlivy působící na sociální správu	61
4.1	Subjekty mezinárodního vlivu a jejich role	62
4.2	Mezinárodní principy výstavby sociální správy	64
4.3	Významné organizace působící na povahu sociální správy	65
4.3.1	Organizace s celosvětovou působností	65
4.3.2	Organizace s regionální evropskou působností	67
4.3.3	Organizace sdružující nestátní subjekty	69
5.	Systémy a výstavba sociální správy	71
5.1	Soustavy sociální správy	72
5.1.1	Principy fungování správních soustav	73
5.1.2	Vztahy mezi subjekty sociální správy	75
5.1.3	Činnost správních soustav	76
5.1.4	Nástroje sociálních soustav	79
5.1.5	Financování soustav sociální správy	80
5.2	Východiska pro výstavbu sociální správy	80
5.2.1	Územně správní uspořádání státu	81
5.2.2	Organizační uspořádání sociální správy v ČR	82
5.3	Soustavy sociální správy ČR	84
5.3.1	Sociální pojištění	85
5.3.2	Státní sociální podpora	88
5.3.3	Sociální péče a sociální pomoc	88
5.3.4	Sociální služby	89
5.3.5	Sociálně-právní ochrana	89
6.	Subjekty sociální správy	93
6.1	Definiční znaky subjektů sociální správy	93
6.2	Typy subjektů sociální správy	94
6.2.1	Mezinárodní subjekty v sociální správě	94
6.2.2	Stát a jeho orgány	95
6.2.3	Veřejnoprávní korporace	97
6.2.4	Nestátní neziskové organizace	101
6.2.5	Firmy a podnikatelské subjekty	103
6.3	Vzájemné vztahy mezi subjekty	104
7.	Financování sociální správy	105

7.1	Základní teoretická východiska financování sociální správy	106
7.2	Principy financování sociální správy	108
7.3	Příjmy a výdaje v sociální správě	110
7.3.1	Výdaje v sociální správě	110
7.3.2	Zdroje příjmů v sociální správě v ČR	111
7.4	Modely a techniky financování v sociální správě	117
7.5	Efektivita financování sociální správy	119
8.	Management a leadership v sociální správě	121
8.1	Management a leadership	121
8.1.1	Klíčové milníky ve vývoji managementu a leadershipu	122
8.1.2	Úrovně managementu	124
8.1.3	Typy, oblasti a činnosti managementu	126
8.2	Management a leadership v sociální správě	128
8.2.1	Plánování v sociální správě	129
8.2.2	Realizační fáze sociální správy – řízení výkonu sociální správy	131
8.2.3	Řízení evaluace v sociální správě	132
9.	Kontrolní činnosti v sociální správě	135
9.1	Obecně ke kontrolním činnostem	135
9.2	Základní zásady státní kontroly	137
9.3	Nejdůležitější kontrolní orgány	138
9.4	Průběh kontroly	139
9.4.1	Kontrola podle kontrolního řádu	139
9.4.2	Jiné postupy	141
9.5	Předmět kontroly	141
9.6	Standardy kvality poskytování služeb	143
9.7	Vnitřní kontrola a audit	144
10.	Správní řízení jako nástroj sociální správy	147
10.1	Obecně ke správnímu řízení	149
10.1.1	Zásada zákonnosti	149
10.1.2	Zásada objektivní (materiální) pravdy	149
10.1.3	Zásada dobré správy	150
10.1.4	Zásada rovnosti účastníků	150
10.1.5	Zásada dispozitivity nebo zásada ofiiality	150
10.1.6	Zásada dvoustupňového řízení	151
10.2	Specifika správního řízení v sociální správě	151

10.2.1	Subjekty provádějící správní řízení v sociální správě	152
10.2.2	Subsidiární působnost správního řádu	155
10.3	Správní řízení podle správního řádu	155
10.3.1	Účastníci řízení	155
10.3.2	Zahájení řízení	156
10.3.3	Důkazy	157
10.3.4	Rozhodování	157
10.3.5	Právní moc a vykonatelnost	158
10.3.6	Náklady řízení	159
10.3.7	Opravné prostředky	159
10.4	Správní soudnictví	162
11.	Správa ochrany individuálního zdraví	165
11.1	Účel správy ochrany individuálního zdraví	165
11.2	Legislativa	166
11.3	Výkon státní správy a samosprávy ve vztahu k ochraně zdraví	167
11.3.1	Výkon státní správy ve vztahu k ochraně zdraví	167
11.3.2	Výkon samosprávy ve vztahu k ochraně zdraví	170
11.4	Aktéři	171
11.4.1	Občané	171
11.4.2	Zdravotnická zařízení	172
11.4.3	Zdravotní pojišťovny	174
11.5	Financování	176
11.6	Kontrola v oblasti zdravotní péče	180
12.	Soukromoprávní pojištění zdraví	185
12.1	Zdravotní pojištění cizinců	185
12.2	Pojištění nadstandardní zdravotní péče	188
13.	Správa nemocenského pojištění	189
13.1	Nemocenské pojištění	189
13.2	Sociální události	190
13.3	Zásady nemocenského pojištění	193
13.4	Financování	195
13.4.1	Principy	195
13.4.2	Odvod pojistného	196
13.5	Účast na nemocenském pojištění	196
13.5.1	Účast na pojištění – zaměstnanci	197

13.5.2	Specifické podmínky účasti na českém nemocenském pojištění platí pro zahraniční zaměstnance	198
13.5.3	Účast na pojištění – OSVČ	198
13.6	Dávky nemocenského pojištění	199
13.6.1	Výpočet dávek nemocenského pojištění	199
13.6.2	Nemocenské	201
13.6.3	Peněžitá pomoc v mateřství (PPM)	202
13.6.4	Dávka otcovské poporodní péče	203
13.6.5	Ošetřovné	204
13.6.6	Dlouhodobé ošetřovné	204
13.6.7	Vyrovňovací příspěvek v těhotenství a mateřství	205
13.7	Organizace v oblasti nemocenského pojištění	206
13.7.1	Úloha zaměstnavatelů v oblasti nemocenského pojištění	209
13.7.2	Kontrola a sankce za neplnění povinností	210
13.7.3	Správní řízení v oblasti nemocenského pojištění	211
14.	Správa důchodového systému	213
14.1	Důchodový systém	213
14.2	Důchodové pojištění	214
14.2.1	Sociální události	215
14.2.2	Zásady důchodového pojištění	217
14.2.3	Financování	219
14.2.4	Účast na důchodovém pojištění	222
14.2.5	Dávky důchodového pojištění	225
14.2.6	Organizace v oblasti důchodového pojištění	230
14.2.7	Úloha zaměstnavatelů v oblasti důchodového pojištění	232
14.2.8	Kontrola a sankce za neplnění povinností	233
14.2.9	Správní řízení v oblasti důchodového pojištění	234
14.3	Doplňkové penzijní systémy	236
14.3.1	Principy	237
14.3.2	Příspěvky	238
14.3.3	Vznik a zánik účasti na doplňkovém penzijním spoření	238
14.3.4	Nároky z doplňkového penzijního spoření	239
14.3.5	Penzijní společnost a její účastnické fondy	240
15.	Správa zaměstnanosti	241
15.1	Základní pojmy	242
15.2	Výstavba, organizace a financování správy zaměstnanosti v ČR	244

15.2.1	Působnost Ministerstva práce a sociálních věcí	246
15.2.2	Působnost Úřadu práce ČR	247
15.2.3	Působnost územně samosprávních celků	248
15.2.4	Zaměstnavatelé a odborové organizace	249
15.3	Nástroje státní politiky zaměstnanosti	250
15.3.1	Vybrané nástroje aktivní politiky zaměstnanosti	250
15.3.2	Nástroje pasivní politiky zaměstnanosti	256
15.4	Zprostředkování zaměstnání agenturami práce	257
15.5	Evropská strategie zaměstnanosti	257
16.	Správa státní sociální podpory	261
16.1	Charakteristika systému	261
16.2	Dávky	262
16.3	Nárok na dávky	263
16.4	Řízení o žádostech	264
16.5	Výplata dávek	266
16.6	Kontrolní činnost	267
17.	Správa soustav podporujících sociální začlenění	269
17.1	Definice chudoby, sociálního vyloučení a sociálního začleňování	270
17.2	Zdroje práva na pomoc při sociálním začlenění	271
17.3	Oblasti rovného přístupu ke zdrojům a službám	274
17.4	Měření míry chudoby a sociálního vyloučení v ČR	277
17.5	Aktéři sociálního začleňování	280
17.6	Správa sociální pomoci	281
17.6.1	Správa systému dávek v hmotné nouzi	283
17.6.2	Role sociální práce v systému sociální pomoci	292
17.7	Správa sociální péče	294
17.7.1	Nárok na dávky sociální péče	295
17.7.2	Správa příspěvku na péči	295
17.7.3	Správa dávek a průkazů pro osoby se zdravotním postižením	299
17.7.4	Výzvy systému sociální péče	301
18.	Správa sociálních služeb	303
18.1	Sociální služby jako pojem v evropském kontextu	303
18.2	Správa sociálních služeb v různých modelech sociálního státu	304
18.2.1	Charakteristiky systémů sociálních služeb	304
18.2.2	Financování služeb v sociální správě	306
18.3	Obecná typologie sociálních služeb	307

18.4 Správa poskytování sociálních služeb v ČR	309
18.4.1 Aktéři v sociálních službách	310
18.4.2 Kontrola a evaluace v sociálních službách	311
18.5 Sociální služby v užším pojetí (podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách)	312
18.5.1 Podmínky poskytování sociálních služeb	312
18.5.2 Typy, formy a druhy sociálních služeb podle zákona o sociálních službách v ČR	314
19. Ostatní oblasti sociálně-právní ochrany a jejich správa	317
19.1 Ochrana pracovních podmínek	318
19.1.1 Právo na spravedlivou odměnu a uspokojivé pracovní podmínky	318
19.1.2 Právo na zvýšenou ochranu a zvláštní pracovní podmínky	319
19.1.3 Právo na zvláštní ochranu v pracovněprávních vztazích	320
19.2 Sociálně-právní ochrana dětí	321
19.2.1 Definice sociálně-právní ochrany dětí a jejího osobního rozsahu	321
19.2.2 Orgány sociálně-právní ochrany dětí	323
19.2.3 Práva dítěte vůči orgánům sociálně-právní ochrany dětí	323
19.2.4 Opatření sociálně-právní ochrany dětí a kompetence jednotlivých orgánů sociálně-právní ochrany dětí	324
19.3 Ochrana veřejného zdraví	330
19.4 Ochrana před diskriminací	331
19.4.1 Základní ustanovení antidiskriminačního zákona	332
19.4.2 Procesní ochrana před diskriminací	334
20. Sociální správa v jiných správních systémech	337
20.1 Správa politiky bydlení	337
20.1.1 Klíčová terminologie	338
20.1.2 Zdroje práva na bydlení	340
20.1.3 Aktéři bytové politiky	343
20.1.4 Nástroje bytové politiky	348
20.1.5 Financování podpory bydlení pro osoby v bytové nouzi	350
20.2 Systém správy ochrany cizinců, žadatelů o mezinárodní ochranu a osob s udělenou mezinárodní ochranou v ČR	351
20.2.1 Cizinci podle zákona o pobytu cizinců	353
20.2.2 Cizinci podle zákona o azylu	355

20.2.3	Cizinci podle zákona o dočasné ochraně	356
20.2.4	Proces udělování mezinárodní ochrany	357
20.2.5	Pobyt žadatele o mezinárodní ochranu a osob s udělenou mezinárodní ochranou v azylových zařízeních	358
20.2.6	Orgány státní správy zabývající se cizineckou problematikou	360
20.3	Správa zajišťování dostupnosti vzdělávání	363
20.3.1	Stupně vzdělávání	364
20.3.2	Správa v oblasti vzdělávání	365
20.3.3	Skupiny ohrožené v přístupu ke vzdělání	370
20.3.4	Školská sociální práce	373
20.4	Sociální správa v oblasti prevence trestné činnosti a řešení jejich následků v systému trestní justice	374
20.4.1	Základní subjekty podílející se na výkonu sociální správy v rámci trestní justice	375
20.4.2	Sociální práce s pachatelem trestné činnosti v systému trestní justice	377
20.4.3	Pomoc obětem trestné činnosti	385
20.4.4	Restorativní justice jako nástroj řešení konfliktu mezi pachatelem a obětí	388
20.5	Ochrana spotřebitele	390
20.5.1	Kdo je spotřebitel a přesah jeho ochrany do sociální oblasti	391
20.5.2	Spotřebitelské závazky jako příčina předlužování obyvatel a jeho dopady	393
20.5.3	Sociální správa ve vztahu ke spotřebitelskému úvěru jako specifickému typu spotřebitelského závazku	394
21.	Význam a role sociální práce v činnostech sociální správy	399
21.1	Klíčová terminologie – vymezení sociální práce	399
21.1.1	Definice sociální práce	400
21.1.2	Sociální práce jako profese	402
21.1.3	Pojetí profesionality sociálního pracovníka	402
21.2	Legislativní rámec pro výkon sociální práce	403
21.2.1	Regulace vzdělávání v sociální práci	404
21.2.2	Regulace povolání sociální pracovník v ČR	404
21.2.3	Činnosti sociálního pracovníka	404
21.2.4	Předpoklady výkonu povolání sociální pracovník	405
21.2.5	Další vzdělávání	406
21.3	Význam a role sociální práce	407

21.3.1 Sociální pracovník ve veřejné správě	409
21.3.2 Sociální pracovník na úřadu práce	410
21.3.3 Sociální pracovník na obecním úřadu	411
21.3.4 Sociální pracovník na krajském úřadu a role ministerstva	414
21.3.5 Sociální pracovník v sociálních službách	415
21.3.6 Sociální pracovník na pomezí sociálních věcí a zdravotnictví	417
21.3.7 Sociální pracovník v resortu školství	419
21.3.8 Sociální pracovník v resortu spravedlnosti	420
21.3.9 Sociální pracovník v resortu vnitra	420
Seznam zkratk	423
O autorech	427
Použité zdroje	435
Rejstřík	451